

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

Кузовова Н.М.

АРХІВНА СИСТЕМА УКРАЇНИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до семінарських занять та самостійної роботи
для студентів вищих навчальних закладів**

Херсон – 2017

УДК 930.25:94

Рекомендовано вченою радою Херсонського державного університету в якості методичних рекомендацій для студентів спеціальностей 032 Історія та археологія, 014 Середня освіта (історія) (протокол № 10 від 26 червня 2016 р.)

Рецензенти: професор, д.і.н., О.О.Коник
доцент, к.і.н., Г.В.Коновалова

Укладач: Кузовова Н. М. – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України та методики викладання Херсонського державного університету

Кузовова Н. М.

Архівна система України. Методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 032 Історія та археологія, 014 Середня освіта (історія). – Херсон: Видавництво ХДУ, 2017. – 50 с.

Методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Архівна система України» підготовані для студентів-істориків спеціальності 032 Історія та археологія, 014 Середня освіта (історія)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ПРОГРАМА КУРСУ	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ	
«АРХІВНА СИСТЕМА УКРАЇНИ»	9
Основні терміни і поняття.....	9
Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять.....	11
Завдання для семінарських занять.....	12
Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи	27
Питання та завдання для самостійного вивчення.....	27
Питання для самоконтролю.....	28
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	30
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	37
ЛІТЕРАТУРА	38
ДОДАТОК	
Витяг з Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи»	44

ПЕРЕДМОВА

До майбутніх істориків-архівістів

Ці методичні рекомендації стануть у нагоді в підготовці до семінарських занять та під час виконання самостійної роботи з дисципліни «Архівна система України», яка входить в блок архівних дисциплін «Архівознавство (історія архівної справи України, теорія та методика архівної справи, архівна система України, архівне законодавство)».

Методичні рекомендації складаються з програми навчальної дисципліни, яка крім тем курсу та їх змісту, містить визначення предмета вивчення, мету і завдання курсу, компетентності та очікувані результати, міждисциплінарні зв'язки; планів семінарських занять завдань для самостійної роботи та пояснень до них, списку літератури.

За технологією кредитно-модульної (трансферної) системи здатність до самонавчання є необхідною складовою загальної роботи студента, одним із головних факторів підвищення ефективності підготовки фахівця. Запропоновані методичні рекомендації покликані стимулювати Вас до систематичної самостійної праці протягом вивчення даного навчального курсу.

При виконанні завдань самостійної роботи слід звернути увагу на нормативно-правову базу, на підставі якої діють архівні установи.

Схема «Архівна система незалежної України» дозволить узагальнити набутий досвід та підвести підсумки історичного розвитку архівної справи в Україні.

Якість засвоєння матеріалу ви можете перевірити шляхом самоконтролю – склавши тести, наведені в методичних рекомендаціях.

Список літератури, що допоможе успішно підготуватися до семінарських занять та самостійної роботи, розміщено в кінці методичних рекомендацій.

Бажаю успіхів у навчанні,
Наталія Кузовова

ПРОГРАМА КУРСУ

Предмет курсу – тенденції та закономірності історії розвитку архівної справи, формування Національного архівного фонду, структури архівної системи України, організації діяльності державних архівних установ, основних принципів комплектування, науково-технічної обробки, обліку, зберігання та використання документних інформаційних ресурсів архівів, сучасні тенденції розвитку української архівістики.

Мета курсу: дисципліна «Архівна система України» – складова циклу архівознавчих дисциплін, яка відіграє значну роль для фахової підготовки майбутніх істориків-архівістів. Вона дозволяє розкрити історичні закономірності становлення архівної системи нашої держави, дослідити суспільно-політичні та соціально-економічні чинники впливу на принципи її побудови для визначення перспектив подальшого розвитку архівної галузі та включення її до світової архівної системи.

Завдання курсу:

методичні:

- створення науково-методичного підґрунтя для раціональної оцінки проблем архівної галузі;
- вироблення аналітичних підходів для розуміння принципів побудови архівної системи нашої держави в контексті сучасного розвитку архівознавства;

пізнавальні:

- дослідити типи архівних систем країн світу, вивчити їх характерні ознаки та історію виникнення;
- ознайомитись з системою та мережею архівних установ в Україні;
- з'ясувати особливості та перспективи розбудови архівної системи України та її інтеграції в світову архівну систему.

Компетентності:

- набуття систематичних знань з історії архівної справи;
- оволодіння методикою формування Національного архівного фонду;
- вміння проводити експертизу цінності документів, здійснювати облік архівних документів, створювати довідковий апарат;
- вміння здійснювати пошук документів з метою використання для наукових і практичних потреб;
- вміння критично та самостійно науково мислити.

Очікувані результати:

Студент повинен:

- володіти архівознавчою термінологією;
- знати історію зародження та розвитку архівної справи;
- мати уявлення про формування Національного архівного фонду;
- знати принципи архівної системи в Україні;
- мати уявлення про комплектування документами НАФ та експертизу цінності документів, здійснювати облік архівних документів;
- демонструвати професійну готовність до вирішення конкретних евристичних завдань пошукової діяльності в архівах;
- мати уявлення про створення довідкового апарату.

Міждисциплінарні зв'язки

Курс логічно пов'язаний та базується на знаннях, отриманих студентами з наступних дисциплін: основи архівознавства, історія архівної справи в Україні, теорія та методика архівної справи, джерелознавство, спеціальні історичні дисципліни, історія України.

ВСТУП

Предмет і завдання курсу. Термінологічний апарат. Огляд джерел, наукової і навчально-методичної літератури. Роль курсу «Архівна система України» у професійній підготовці істориків-архівістів, його взаємозв'язки з іншими дисциплінами.

Тема 1. Теоретичні засади архівної системи

Архівна система як архівознавча категорія. Типи архівних систем (централізовані, децентралізовані, змішані). Конкретно-історичне значення архівної системи, її залежність від суспільно-державного ладу, політичного устрою, національно-культурних традицій, правового поля. Визначальна роль архівної системи як сукупності основоположних принципів організації архівної справи, вплив на забезпечення цілісності та скоординованості функціонування архівної галузі.

Тема 2. Історичний розвиток національної архівної системи України

Історичні витoki архівної системи України. Виокремлення архівної справи від поточного діловодства у XVI ст., поява перших (земських, городських і підкоморських та магістратських) архівів в Україні. Початок національного архівотворення в козацько-гетьманській Україні (Архів Запорозького коша, Архів Генеральної військової канцелярії, Архів Генерального військового суду, полкові архіви). Особливості відомчої системи організації архівної справи на українських землях у XIX – на початку XX ст. Досвід зарубіжних країн (Франції, Німеччини, Австрії) у реформуванні архівної справи (кінець XVIII – XIX ст.). Проекти архівної реформи в Російській імперії (Г.Розенкампа, М.Калачова, Д.Самоквасова), їх наслідки для України.

Розбудова національної архівної системи в 1917-1921 рр. Діяльність Бібліотечно-архівного відділу Центральної Ради та його голови, О.Грушевського, із створення системи архівних установ. Проект першої національної архівної реформи В.Модзалевського.

Становлення централізованої архівної системи у радянській Україні в 1920-1930-х рр. Західна Україна в архівній системі Польщі, Чехословаччини та Румунії (1920-1930-ті рр.). Система архівних установ України в умовах окупаційного режиму (1941-1944 рр.).

Напрями та форми реформування архівної системи в умовах відновлення незалежності України. Пріоритетні напрямки розвитку архівної системи України, її інтеграція до світової архівної системи.

Тема 3. Організація системи архівних установ в Україні

Поняття про систему та мережу архівних установ відповідно до Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи». Роль державних архівних установ в архівній системі України. Правове регулювання в архівній галузі України.

Тема 4. Організація управління в архівній галузі України

Поняття про управлінську діяльність в архівній галузі України. Державна архівна служба України (Укрдержархів) як центральний орган виконавчої влади в архівній галузі. Характеристика напрямів, форм і методів діяльності Укрдержархіву відповідно до положення про нього. Дорадчі органи Укрдержархіву. Управлінські функції місцевих державних архівних установ у галузі архівної справи та діловодства.

Тема 5. Організація мережі архівів в Україні

Провідна роль центральних державних архівів в сучасній архівній системі України. Галузеві державні архіви. Функції місцевих державних архівних установ. Місце архівних підрозділів державних наукових установ, музеїв та бібліотек; органів державної влади, місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ та організацій; об'єднань громадян, релігійних організацій, а також підприємств, установ та організацій, заснованих на приватній формі власності; архівних установ, заснованих фізичними особами та/або юридичними особами приватного права у сучасній архівній системі України.

Тема 6. Науково-дослідні установи в архівній галузі України

Науково-дослідні установи, підприємства та організації у сфері архівної справи і діловодства (Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства (УНДІАСД), Державна наукова архівна бібліотека, м. Київ, Державний центр збереження документів НАФ тощо) як складові сучасної архівної системи України. Їх структура, напрями та форми діяльності, зв'язки з іншими науковими і навчальними центрами.

Змістовий модуль АРХІВНА СИСТЕМА УКРАЇНИ

Основні терміни та поняття:

Архівна система; архівна установа; державна архівна установа; децентралізована архівна система; змішана архівна система; мережа архівних установ; принципи архівної системи; система архівних установ; централізована архівна система.

Архівна система – це сукупність основоположних принципів організації архівної справи, способів і технологій її ведення, що забезпечують цілісність та скоординованість функціонування архівних установ. Архівна система має конкретно-історичний зміст, є похідною від суспільно-державного ладу, політичного устрою, національно-культурних традицій держави, регулюється відповідними законодавчими актами і функціонує в правовому полі.

Архівна установа, архів, архівний підрозділ, архівний відділ – це відповідно установа чи структурний підрозділ, що забезпечує облік і зберігання архівних документів, використання відомостей, що в них містяться, та формування Національного архівного фонду і/або здійснює управління, науково-дослідну та інформаційну діяльність у сфері архівної справи і діловодства.

Державна архівна установа – архівна установа, що здійснює свою діяльність за рахунок коштів Державного бюджету України.

Децентралізована архівна система – одна з основних груп архівних систем, яка за принципами побудови і характером управління характеризується тим, що містить автономні підсистеми управління архівною справою.

Змішана архівна система – найпоширеніший вид архівної системи, оскільки в чистому вигляді централізовані та децентралізовані системи майже не трапляються. Існують змішані системи з елементами централізму і децентралізму.

Мережа архівних установ – сукупність архівних установ, розташованих на певній території.

Принципи архівної системи – основні засади на яких базується архівна справа в будь-якій країні. Оскільки, як показує історичний досвід, архівна справа перебуває в тісному зв'язку з державним управлінням, важливо, щоб дотримувалися демократичні принципи: гласності (відкритості), різноманітності (плюралізм), залучення населення до вирішення питань державного значення, поділу влади; єдності, рівності та гарантованості демократичних прав і обов'язків. Так, принцип гласності вимагає забезпечення відкритості державного і громадського життя, усіх джерел інформації, можливості її вільного пошуку, отримання і поширення всіма суб'єктами суспільних відносин відповідно до їх потреб. Централізовані архівні системи властиві країнам з абсолютистськими або тоталітарними режимами, що встановлюють тотальний контроль за всіма сферами суспільного життя, у тому числі архівною справою. Прикладом централізації архівної справи є архівна система колишнього СРСР. Бюрократичний централізм позначився на архівних системах країн так званої соціалістичної співдружності. Пріоритет елементів централізації архівної системи зберігається у Франції, Бельгії, Італії, Португалії, скандинавських країнах. Політика децентралізації архівної справи притаманна Великобританії, США, Канаді, Німеччині, Японії та деяким іншим країнам.

Система архівних установ – це ієрархічно побудована сукупність архівних установ. Систему архівних установ України складає сукупність архівів та архівних підрозділів, що забезпечують формування Національного архівного фонду, його зберігання та використання відомостей, що містяться в архівних документах, здійснюють управлінські, науково-дослідні та довідково-інформаційні функції.

Централізована архівна система – одна з основних груп архівних систем, яка за принципами побудови і характером управління характеризується тим, що управління архівною справою здійснюється єдиним державним органом на спільних засадах.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Значне місце в системі підготовки фахівців посідають семінарські заняття. Головне їх завдання — закріплення, переведення у довготривалу пам'ять теоретичних знань, формування навичок і вмінь з навчальної дисципліни, оволодіння апаратом наукових досліджень. Відповідно до навчального плану кількість семінарських занять з курсу «Архівна система України» може складати до 30 годин аудиторної роботи. У результаті вивчення дисципліни відбувається:

- поглиблення та уточнення знань студентів, здобутих на лекціях і в процесі самостійної роботи, про архівну систему України;
- формування інтелектуальних навичок і вмінь аналізу й узагальнень, опанування навичок організації професійної діяльності історика-архівіста.

При підготовці до семінарського заняття вам необхідно уважно прочитати завдання, запропоновані для обговорення на семінарі, обов'язково опрацювати літературу із списку «основна», та, за можливістю, якомога повніше ознайомитись із додатковою літературою, зробити виписки, підготувати тези або реферат. Наукова література та джерела для вивчення дисципліни представлені у вільному доступі на офіційних сайтах Державної архівної служби України, Інституту історії НАН України, а також знаходиться у бібліотеці університету, громадських бібліотеках міста й області.

Оскільки семінарські заняття становлять невід'ємну частину навчальної програми, студент має здійснити підготовку до семінару в повному обсязі, згідно з його планом.

Вивчаючи окремі теми, слід звертати увагу на актуальні проблеми дисципліни, пов'язані з інтеграцією архівної системи України у світову архівну систему, реформування архівної галузі.

Відповідаючи на семінарському занятті ви маєте логічно та послідовно висловлювати свою думку, відстоювати свою точку зору з наукової позиції.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1

Поняття «архівна система» в сучасному архівознавстві (2 год.)

План

1. Поняття «архівна система» в нормативних документах.
2. Поняття «архівна система» у вітчизняному архівознавстві.
3. Світова архівна думка про архівну систему як категорію архівознавства.

Основна література:

1. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.
2. Архівні установи України: Довідник / Держкомархів України, УНДІАСД. – Т. 1. Державні архіви. – 2-ге вид., доп. – К., 2005.
3. Архівознавство: Підручник / За загал. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2002.
4. Хрестоматія з архівознавства: Навч. посібник / Упоряд.: Г.В. Боряк, І.Б. Матяш, Р.Я. Пиріг. – К., 2003.
5. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.

Додаткова література:

1. Алексеева Е.В., Афанасьева Л.П., Бутова Е.М. Архивоведение: Учебник. – М., 2002.
2. Автократов В.Н. Теоретические проблемы отечественного архивоведения / В.Н.Автократов. – М., 2001.
3. Хорхордина Т.И. Наука об архивах и проблемы исторического образования / Т.И.Хорхордина // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. праць. – К., 2001. – Вип. 4. – С. 234-267.
4. Калакура Я. С. Стиль роботи архівістів: контекст менеджменту Я.С.Калакура // Архіви України. – 2015. – № 5-6 (299). – С. 7-22.

Семинарське заняття № 2

Архівна система України у Середньовіччя та Новий час (2 год.)

План

1. Архівна система України у Середньовіччя (Галицько-Волинська держава, Велике Князівство Литовське).
2. Архівна система України в Новий час:
 - а) архівна система за часів Козацько-гетьманської України.
 - б) архівна система України у складі іноземних держав.

Основна література:

1. Архівознавство: Підручник / За загал. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2002.
2. Нариси історії архівної справи в Україні: Навч. посібник / За ред. І.Б. Матяш та К.І. Климової. – К., 2002.

Додаткова література:

1. Апанович О.М. Архів Коша Запорозької Січі / О.М.Апанович // Архіви України. – 1989. – № 6. – С. 13-27.
2. Боровик В.Ф. Архівній службі Херсонщини – 90 років / В.Ф.Боровик // Архіви України. – 2011. – № 2–3 (273). – С. 69-85.
3. Гісцова Л. Київський центральний архів давніх актів: перший етап діяльності / Л.Гісцова // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2002. – Т. 8. – С. 29-36.
4. Гісцова Л. Харківський історичний архів: 1880-1943 // Архіви України / Л.Гісцова. – 2006. – № 1-6. – С. 376-411.
5. Грімстед Патриція Кеннеді. Доля Київського центрального архіву давніх актів у Другій світовій війні: потрійна трагедія – нищення, пограбування, пропаганди / Патриція Кеннеді Грімстед // Архіви України. – 2002. – № 4-6. – С. 46-76.
6. Грімстед Патриція Кеннеді. Руська метрика: книги польської коронної канцелярії для українських земель (1569-1673) / Патриція Кеннеді Грімстед // Український історичний журнал. – 1989. – № 5. – С. 52-62.
7. Довбищенко М.В. Єпархіальні архіви Української церкви литовсько-польської доби: історична доля та шляхи реконструкції / М.В. Довбищенко // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2001. – Т. 7. – С. 20-25.

Семінарське заняття № 3

Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства (УНДІАСД) як центр наукових досліджень з архівознавства (2 год.)

План

1. Історія утворення УНДІАСД.
2. Правовий статус, функції та завдання УНДІАСД.
3. Основні напрями та здобутки діяльності УНДІАСД.

Основна література:

1. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.
2. Архівні установи України: Довідник / Держкомархів України, УНДІАСД. – Т. 1. Державні архіви. – 2-ге вид., доп. – К., 2005.
3. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.
4. Офіційний сайт УНДІАСД / Режим доступу: <http://undiasd.archives.gov.ua/>.

Додаткова література:

1. Ляхоцький В. УНДІАСД: п'ять років наукових досліджень у галузі архівно- та документознавства / В.Ляхоцький // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1999. – Т. 4. – С. 18-26.
2. Ляхоцький В. Основні напрями діяльності Українського державного науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства / В.Ляхоцький // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1996. – Т. 1. – С. 4-12.
3. Матяш І. Десятиліття діяльності УНДІАСД і розвиток архівної науки в Україні / І.Матяш // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2004. – Т. 12. – С. 14-20.
4. Одинока Л., Романовський Р. Інформаційно-бібліографічна діяльність УНДІАСД / Л., Одинока, Р. Романовський // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2004. – Т. 12. – С. 34-39.
5. Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства: До 10-річчя заснування (1994-2004): Бібліогр. покажчик / Держкомархів України, УНДІАСД. – К., 2004.

Семінарське заняття № 4

Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (ЦДАВО України) та як складова архівної системи (2 год.)

План

1. Історія створення.
2. Правовий статус, функції та завдання.
3. Основні напрями діяльності.
4. Характеристика фондів.

Основна література:

1. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.
2. Архівні установи України: Довідник / Держкомархів України, УНДІАСД. – Т. 1. Державні архіви. – 2-ге вид., доп. – К., 2005.
3. Архівознавство: Підручник / За загал. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2002.
4. Нариси історії архівної справи в Україні: Навч. посібник / За загал. ред. І.Б. Матяш та К.І. Климової. – К., 2002.
5. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.
6. Офіційний сайт ЦДАВО України / Режим доступу: <http://tsdavo.org.ua/4/>.

Додаткова література:

1. Боряк Т. Г. Початок оперативної розробки «Празького архіву»: (1945–1946) / Т.Г.Боряк // Архіви України. – 2010. – № 2. – С. 47-58.
2. Палієнко М. Г. Архівна спадщина української еміграції: основні етапи формування / М.Г. Палієнко // Архіви України. – 2011. – № 6. – С. 10-21.

Семінарське заняття № 5

Центральний державний архів та громадських об'єднань України (ЦДАГО України) як складова архівної системи (2 год.)

План

1. Історія створення.
2. Правовий статус, функції та завдання.
3. Основні напрями діяльності.
4. Характеристика фондів.

Основна література:

1. Закон України “Про внесення змін до закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.
2. Архівознавство: Підручник / За загал. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2002.
3. Нариси історії архівної справи в Україні: Навч. посібник / За загал. ред. І.Б. Матяш та К.І. Климової. – К., 2002.
4. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.
5. Офіційний сайт ЦДАГО України / Режим доступу: <http://cdago.gov.ua/>.

Додаткова література:

1. Бажан О. З історії ЦДАГО України (до 70-ліття заснування) / О. Бажан // Студії з архівної справи та документознавства. – 1999. – Т. 4. – С. 117-122.
2. Легкоступ М. М. Скарбниця суспільно-політичної історії України (до 20-ї річниці створення ЦДАГО України) / М.М.Легкоступ // Архіви України. – 2011. – № 5. – С. 82-88.
3. Новохатський К. Архіви колишньої компартії України: досвід інтеграції до системи державних архівів (1991-2004) / К.Новохатський // Архіви України. – 2004. – № 4-6. – С. 15-21.
4. Пиріг Р.Я. Документальна спадщина Компартії України: Проблеми інтеграції в систему державної архівної служби [про ЦДАГО України] / Р.Я.Пиріг // Константи: Альманах соціальних досліджень. – Херсон, 1996. – № 2. – С. 5-10.
5. Центральний державний архів громадських об'єднань України: Путівник. – Київ, 2001. – 496 с. / Режим доступу: http://www.archives.gov.ua/Publicat/Guidebooks/CDAGO_p.pdf.

Семінарське заняття № 6

Центральний державний історичний архів України, м. Київ (ЦДІАК України) як складова архівної системи (2 год.)

План

1. Історія створення.
2. Правовий статус, функції та завдання.
3. Основні напрями діяльності.
4. Характеристика фондів.

Основна література:

1. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.
2. Архівознавство: Підручник / За загал. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2002.
3. Нариси історії архівної справи в Україні: Навч. посібник / За загал. ред. І.Б. Матяш та К.І. Климової. – К., 2002.
4. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.
5. Офіційний сайт ЦДІАК України / Режим доступу: <http://cdiak.archives.gov.ua>.

Додаткова література:

1. Новохатський К. Гуманітарна місія архівів та реформування архівної справи в Україні / К.Новохатський // Архіви України. – 2007. – № 1-3. – С. 79-86.
2. Київський Центральний архів давніх актів. 1852–1943: Збірник документів у двох томах. – Т. 1: 1852–1921. – К., 2002.
3. Каталог стародрукованих книг, що зберігаються у Центральному державному історичному архіві України у м. Києві (ЦДІАК України) 1494–1764 рр. / Упоряд. Г. В. Боряк, О. Г. Полегайлов (ст. упоряд.) І. О. Ціборовська-Римарович. – К., 1999.
4. Сухих Л. А. «Список актових книг, хранящихся в Киевском центральном архиве»: до історії створення і використання (до 165-річчя Київського центрального архіву давніх актових книг) / Л.А.Сухих // Архіви України. – № 1 (305): січень-лютий. – 2017 . – С. 121-150.

Семінарське заняття № 7

Центральний державний історичний архів, м. Львів (ЦДІАЛ України) як складова архівної системи (2 год.)

План

1. Історія створення.
2. Правовий статус, функції та завдання.
3. Основні напрями діяльності.
4. Характеристика фондів.

Основна література:

1. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.
2. Архівознавство: Підручник / За загал. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2002.
3. Нариси історії архівної справи в Україні: Навч. посібник / За загал. ред. І.Б. Матяш та К.І. Климової. – К., 2002.

Додаткова література:

1. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: Режим доступу: <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.
2. Офіційний сайт ЦДІАЛ України / Режим доступу: <http://cdago.gov.ua/>.
3. Центральний державний історичний архів України, м. Львів: Путівник / Автори-упорядники: О. Гневишева, У. Єдлінська, Д. Пельц, Г. Сварник, І. Сварник, Н. Франко. Державний комітет архівів України. Центральний державний історичний архів України, м. Львів. – К., 2001 / Режим доступу: http://www.archives.gov.ua/Publicat/Guidebooks/Lvow_p.pdf

Семінарське заняття № 8

Центральний державний кінофотофоноархів України ім. Г. С. Пшеничного (ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного) (2 год.)

План

1. Історія створення ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного.
2. Правовий статус, функції та завдання.
3. Основні напрями діяльності.
4. Характеристика фондів.
5. Місце ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного у системі архівних установ нашої держави.

Основна література:

1. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.
2. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.
3. Офіційний сайт ЦДКФФА / Режим доступу: <http://tsdkffa.archives.gov.ua/>.

Додаткова література:

1. Базанова М.М. ЦДКФФА України: події і люди М.М.Базанова // Архіви України. – 1998. – № 1-6. – С. 73-85.
2. Ємельянова Т. Відповідаючи на виклики часу (до 80-річчя Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г. С. Пшеничного) / Т.Ємельянова // Архіви України. – № 3 (279). – 2012 / http://www.archives.gov.ua/Publicat/AU/AU_3_2012/01.pdf
3. Ємельянова Т. Організація використання аудіовізуальних документів у ЦДКФФА України ім. Г.С. Пшеничного / Т.Ємельянова // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2007. – Т. 15. – С. 5-8.
4. Казімірова І. О., Ємельянова Т. О. З досвіду оцифрування кінодокументів у ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного / І.О. Казімірова, Т.О. Ємельянова // Архіви України. – 2010. – № 3–4. – С. 87.
5. Слончак Н. Центральний державний кінофотофоноархів України імені Г.С. Пшеничного – скарбниця історії / Н.Слончак // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2002. – Т. 8. – С. 281-287.

Семінарське заняття № 9

Центральний державний науково-технічний архів України (ЦДНТА України) (2 год.)

План

1. Історія створення ЦДНТА України.
2. Правовий статус, функції та завдання.
3. Основні напрями діяльності.
4. Характеристика фондів.
5. Місце ЦДНТА України у системі архівних установ нашої держави.

Основна література:

1. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.
2. Архівні установи України: Довідник / Держкомархів України, УНДІАСД. – Т. 1. Державні архіви. – 2-ге вид., доп. – К., 2005.
3. Архівознавство: Підручник / За загал. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2002.
4. Хрестоматія з архівознавства: Навч. посібник / Упоряд.: Г.В. Боряк, І.Б. Матяш, Р.Я. Пиріг. – К., 2003.
5. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.

Додаткова література:

1. Анотований реєстр описів фондів ЦДНТА України: Довідник. – Харків, 2003. – 232 с.
2. Балишева О. В., Підрепна К. О. Організація системи обліку науково-технічної документації в Центральному державному науково-технічному архіві України: історія і сьогодення / О.В. Балишева, К.О.Підрепна // Архіви України. – № 3 (279). – 2012 / Режим доступу: http://www.archives.gov.ua/Publicat/AU/AU_3_2012/02.pdf.
3. Кондратьєв М.Ф. Центральний державний архів науково-технічної документації УРСР / М.Ф.Кондратьєв // Архіви України. – 1975. – № 4. – С. 62-66.

Семінарське заняття № 10

Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України (ЦДАМЛМ України) (2 год.)

План

1. Історія створення ЦДАМЛМ України.
2. Правовий статус, функції та завдання.
3. Основні напрями діяльності.
4. Характеристика фондів.
5. Місце ЦДАМЛМ України у системі архівних установ нашої держави.

Основна література:

1. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.
2. Архівознавство: Підручник / За загал. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2002.
3. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.
4. Офіційний сайт ЦДАМЛМ / Режим доступу: <http://csam.archives.gov.ua/>.

Додаткова література:

1. Сендик З. Унікальний документальний комплекс з історії літератури і мистецтва: Історія формування [про ЦДАМЛМ України] / З. Сендик // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1998. – Т. 3. – С. 46-50.
2. Ходоровський М. Д. Вона була першою (до 45-річчя ЦДАМЛМ України) / М.Д. Ходоровський // Архіви України. – № 2-3 (273). – 2011. – С. 86-97.
3. Чижова О. В. Центральному державному архіву-музею літератури і мистецтва України – 50 років / О.В.Чижова // Архіви України. – № 3-4 (302-303). – 2016. – С. 83-100.
4. Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України: Путівник: У 2-х вип. / Держкомархів України, ЦДАМЛМ України. – К., 2003-2005.

Семінарське заняття № 11

Центральний державний архів зарубіжної україніки (ЦДАЗУ) (2 год.)

План

1. Історія створення.
2. Правовий статус, функції та завдання.
3. Основні напрями діяльності.
4. Характеристика фондів.

Основна література:

1. Закон України «Про внесення змін до закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи» / <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.
2. Архівні установи України: Довідник / Держкомархів України, УНДІАСД. – Т. 1. Державні архіви. – 2-ге вид., доп. – К., 2005.
3. Архівознавство: Підручник / За загал. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2002.
4. Хрестоматія з архівознавства: Навч. посібник / Упоряд.: Г.В. Боряк, І.Б. Матяш, Р.Я. Пиріг. – К., 2003.

Додаткова література:

1. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.
2. Офіційний сайт ЦДАЗУ/ Режим доступу: [http:// tsdazu.gov.ua/](http://tsdazu.gov.ua/).

Семінарське заняття № 12

Центральний державний електронний архів України (ЦДЕАУ) (2 год.)

План

1. Історія створення.
2. Правовий статус, функції та завдання.
3. Основні напрями діяльності.
4. Характеристика фондів.

Основна література:

1. Архівні установи України: Довідник / Держкомархів України, УНДІАСД. – Т. 1. Державні архіви. – 2-ге вид., доп. – К., 2005.
2. Архівознавство: Підручник / За загал. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2002.
3. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.

Додаткова література:

1. Лавренюк А. Центральний державний електронний архів України: пошук відповідей на виклики часу А.Лавренюк // Архіви України – 2008. – Вип. 1-2 - С. 67-71.
2. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.
3. Офіційний сайт ЦДАЗУ/[http:// tsdea.archives.gov.ua](http://tsdea.archives.gov.ua)
4. Хрестоматія з архівознавства: Навч. посібник / Упоряд.: Г.В. Боряк, І.Б. Матяш, Р.Я. Пиріг. – К., 2003.

Семінарське заняття № 13

Державний архів Херсонської області – орган управління архівною справою і діловодством, архівна установа із постійним складом документів на території області (2 год.)

План

1. Історія створення Державного архіву Херсонської області.
2. Правовий статус, функції та завдання.
3. Основні напрями діяльності.
4. Характеристика фондів.
5. Місце Державного архіву Херсонської області у системі архівних установ нашої держави.

Основна література:

1. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.
2. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.
3. Офіційний сайт Державного архіву Херсонської області / Режим доступу: <http://kherson.archives.gov.ua/>.

Додаткова література:

1. Боровик В. Сьогодення архівної служби Херсонщини / В.Боровик // Константи. – 2007. – № 1. – С. 15.
2. Боровик В.Ф. Архівній службі Херсонщини – 90 років / В.Ф.Боровик // Архіви України. – 2011. – № 2–3 (273). – С. 69-85.
3. Ганченко Д. Архівні установи Херсонщини: ретроспектива діяльності / Д.Ганченко // Константи. – 2006 (12). – № 1. – С. 19-24.
4. Карпова А. В. З історії архівної справи на Херсонщині А.В.Карпова // Південний архів. Історичні науки: зб. наук. пр. – Херсон, 2001. – Вип. 6. – С.13-30.
5. Херсонський архів: вчора, сьогодні, завтра // Константи: Альманах соціальних досліджень. – Херсон, 1996. – № 2(5). – С. 13-30.
6. Цибуленко Г, Цибуленко Л. Державний архів Херсонської області – скарбниця історії Південного краю / Г.Цибуленко, Л. Цибуленко // Константи. – 2006. - № 1 (12). – С. 10-15.

Семінарське заняття № 14

Архівний відділ Херсонської міськради, його функції та значення (2 год.)

План

1. Історія створення.
2. Правовий статус, функції та завдання.
3. Основні напрями діяльності.
4. Характеристика фондів.

Основна література:

1. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.
2. Архівні установи України: Довідник / Держкомархів України, УНДІАСД. – Т. 1. Державні архіви. – 2-ге вид., доп. – К., 2005.
3. Архівознавство: Підручник / За загал. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2002.
4. Хрестоматія з архівознавства: Навч. посібник / Упоряд.: Г.В. Боряк, І.Б. Матяш, Р.Я. Пиріг. – К., 2003.
5. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.
6. Офіційний сайт Державного архіву Херсонської області / Режим доступу: <http://kherson.archives.gov.ua/>.

Додаткова література:

1. Боровик В. Сьогоднішня архівна служба Херсонщини / В.Боровик // Константи. – 2007. – № 1. – С. 15.
2. Боровик В.Ф. Архівній службі Херсонщини – 90 років / В.Ф.Боровик // Архіви України. – 2011. – № 2–3 (273). – С. 69-85.
3. Ганченко Д. Архівні установи Херсонщини: ретроспектива діяльності Д.Ганченко // Константи. – 2006 (12). – № 1. – С. 19-24.
4. Карпова А. В. З історії архівної справи на Херсонщині / А.В. Карпова // Південний архів. Історичні науки: зб. наук. пр. – Херсон, 2001. – Вип. 6. – С.13-30.
5. Орлова З. С. Из истории архивного строительства на Херсонщине / З.С.Орлова // Проблемы археологии Северного Причерноморья: Материалы юбилейной конференции к 100-летию основания Херсонского музея древностей. – Херсон, 1991. – С. 5-7.

Семінарське заняття № 15

Архівні відділи (сектори) районних державних адміністрацій, міських рад їх місце в системі архівних установ України (2 год.)

План

1. Історія створення.
2. Правовий статус, функції та завдання.
3. Основні напрями діяльності.
4. Характеристика фондів.

Основна література:

1. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.
2. Архівні установи України: Довідник / Держкомархів України, УНДІАСД. – Т. 1. Державні архіви. – 2-ге вид., доп. – К., 2005.
3. Архівознавство: Підручник / За загал. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2002.
4. Хрестоматія з архівознавства: Навч. посібник / Упоряд.: Г.В. Боряк, І.Б. Матяш, Р.Я. Пиріг. – К., 2003.
5. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.
6. Офіційний сайт Державного архіву Херсонської області / Режим доступу: <http://kherson.archives.gov.ua/>.

Додаткова література:

1. Боровик В. Сьогодення архівної служби Херсонщини / В.Боровик // Константи. – 2007. – № 1. – С. 15.
2. Боровик В.Ф. Архівній службі Херсонщини – 90 років / В.Ф.Боровик // Архіви України. – 2011. – № 2–3 (273). – С. 69-85.
3. Ганченко Д. Архівні установи Херсонщини: ретроспектива діяльності / Д. Ганченко // Константи. – 2006 (12). – № 1. – С. 19-24.
4. Карпова А. В. З історії архівної справи на Херсонщині / А.В.Карпова // Південний архів. Історичні науки: зб. наук. пр. – Херсон, 2001. – Вип. 6. – С.13-30.
5. Орлова З. С. Из истории архивного строительства на Херсонщине / З.С.Орлова// Проблемы археологии Северного Причерноморья: Материалы юбилейной конференции к 100-летию основания Херсонского музея древностей. – Херсон, 1991. – С. 5-7.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи:

У кредитно-модульній системі здатність до самонавчання є необхідною складовою загальної роботи студента, одним з головних факторів підвищення ефективності підготовки фахівця. Запропоновані завдання становлять основу систематичної самостійної праці протягом вивчення даного навчального курсу.

Самостійна робота у вищому навчальному закладі виступає не лише як засіб навчання, але і як форма наукового пізнання, що розкриває креативний потенціал розвитку особистості. З цієї метою завдання складаються з навчальних, розвиваючих та виховних.

Виконуючи завдання для самостійної роботи потрібно з'ясувати основні завдання розбудови архівної системи нашої держави як частини світової архівної системи, здобутки та проблеми на цьому шляху. Для побудови схеми, порівняльно-узагальнюючої таблиці, складання конспекту потрібно застосувати методи уніфікації даних, виклад фактів, подій і явищ має бути стислим, логічним і науковим.

Завдання для самостійної роботи:

1. Побудуйте схему «Мережа архівних установ в Україні».
2. Складіть порівняльно-узагальнюючу таблицю про спільні та відмінні риси сучасних архівних систем країн Європи, Америки та України відповідно.
3. Самостійно опрацюйте навчальний матеріал, складіть конспект з наступних питань:
 - Співвідношення понять «архівна система» та «система архівних установ» в сучасному архівознавстві.
 - Формування мережі архівних установ на українських землях у складі Речі Посполитої (кінець XVII – XVIII ст.).
 - Місце архівних установ Західної України в архівній системі Австрійської (Австро-Угорської) імперії (XIX – початок XX ст.).
 - Місце архівних установ Західної України в архівній системі Польщі, Чехословаччини та Румунії (1920-1930-ті рр.).
4. Напишіть реферат на тему: «Національний архівний фонд як основа системи архівних установ України».

Питання для самоконтролю:

1. Роль курсу «Архівна система України» в професійній підготовці архівістів.
2. Поняття про архівну систему, типи архівних систем.
3. Охарактеризуйте систему архівних установ України.
4. Охарактеризуйте мережу архівних установ України.
5. Назвіть ознаки централізованої архівної системи.
6. Назвіть ознаки децентралізованої архівної системи.
7. Які чинники впливають на формування архівної системи. Чому в світі переважають змішані архівні системи?
8. Назвіть сучасні країни із централізованими архівними системами, опишіть специфіку їх виникнення та функціонування.
9. Назвіть сучасні країни із децентралізованими архівними системами, опишіть специфіку їх виникнення та функціонування.
10. Якою була система архівів у середньовічній Україні? Які фактори впливали на формування її архівної системи?
11. Опишіть мережу архівів козацько-гетьманської України (середина XVII – XVIII ст.).
12. Формування мережі архівів на українських землях у складі Речі Посполитої (кінець XVII – XVIII ст.)
13. Особливості відомчої системи організації архівної справи на українських землях у XIX – на початку XX ст.
14. Опишіть досвід зарубіжних країн у реформуванні архівної справи (кінець XVIII – XIX ст.).
15. Архівна система Російської імперії за проектом першої російської архівної реформи барона Г. Розенкампа.
16. Архівна система Російської імперії за проектом архівної реформи М. Калачова.
17. Архівна система Російської імперії за проектом архівної реформи Д. Самоквасова.
18. Розбудова національної архівної системи в умовах національно-демократичної революції (1917-1921 рр.).
19. Діяльність Бібліотечно-архівного відділу Центральної Ради та його голови, О. Грушевського, із створення системи архівних установ.
20. Проект першої національної архівної реформи В. Модзалевського.
21. Радянська архівна реформа, її вплив на формування архівної системи в Україні.
22. Становлення централізованої архівної системи у Радянській Україні в 1920-1930-х рр.
23. Місце архівних установ Західної України в архівній системі Польщі, Чехословаччини та Румунії (1920-1930-ті рр.).
24. Система архівних установ України в умовах окупаційного режиму (1941-1944 рр.).
25. Правові засади функціонування національної архівної системи України.

26. Дайте визначення поняттю «система архівних установ», назвіть її складові у сучасній Україні.
27. Назвіть функції Державної архівної служби України (Укрдержархіву).
28. Назвіть пріоритетні завдання Державної архівної служби України (Укрдержархіву).
29. Дорадчі органи архівних установ (колегії).
30. Місце центральних державних архівів в сучасній архівній системі України.
31. Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства як центр наукових досліджень з архівознавства (2 год.).
32. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (ЦДАВО України) як складова архівної системи.
33. Центральний державний архів та громадських об'єднань України (ЦДАГО України) як складова архівної системи.
34. Центральний державний історичний архів України, м. Київ (ЦДІАК України) як складова архівної системи.
35. Центральний державний історичний архів України, м. Львів (ЦДІАЛ України) як складова архівної системи.
36. Центральний державний кінофотофоноархів України ім. Г. С. Пшеничного (ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного).
37. Центральний державний науково-технічний архів України (ЦДНТА України).
38. Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України (ЦДАМЛМ України).
39. Центральний державний архів зарубіжної україніки.
40. Центральний державний електронний архів України.
41. Державний архів Херсонської області – орган управління архівною справою і діловодством, архівна установа із постійним складом документів на території області.
42. Архівний відділ Херсонської міськради, його функції та значення.
43. Функції місцевих державних архівних установ.
44. Місце архівних підрозділів державних наукових установ, музеїв та бібліотек в сучасній архівній системі України.
45. Архівні підрозділи органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ та організацій як складова сучасної архівної системи України.
46. Архівні підрозділи об'єднань громадян, релігійних організацій, а також підприємств, установ та організацій, заснованих на приватній формі власності як складова сучасної архівної системи України.
47. Архівні установи, засновані фізичними особами та/або юридичними особами приватного права як складова сучасної архівної системи України.
48. Науково-дослідні установи, а також підприємства та організації у сфері архівної справи і діловодства як складова сучасної архівної системи України.
49. Розкрийте функції трудових архівів в Україні.
50. Приватні архіви в Україні.

Методичні рекомендації до виконання тестових завдань:

Студентам пропонуються 40 запитань, які складені у відповідності до програми курсу, яка розрахована на два змістові модулі. Більшість запитань складена на основі матеріалу, який вивчався на аудиторних заняттях (лекціях та семінарах) протягом 1-2 модулів, а приблизно 20 % запитань стосуються тем, які винесені на самостійне опрацювання.

В процесі виконання тестового завдання студентам необхідно обрати правильний варіант відповіді з чотирьох запропонованих. У деяких завданнях для повноти відповіді треба обрати декілька із запропонованих варіантів. За кожен вірну відповідь – 0,5 бали, тобто максимальна кількість балів – 20.

Оцінювання знань здійснюється за такими критеріями:

відмінно А – 19-20 балів

добре В – 17-18 балів

добре С – 15-16 балів

задовільно D – 13-14 балів

задовільно E – 11-12 балів

незадовільно F – 10 і менше балів

Тестові завдання:

1. Слово «архів» походить від давньогрецького:
а) давній; б) папір; в) письмо; г) документ.
2. Як називався архів Великого Князівства Литовського?
а) Литовський устав; б) Литовський статут; в) Литовська метрика;
г) Литовський архів.
3. У якому архіві Польсько-Литовської держави знаходилися документи про українські землі?
а) у Литовській метриці; б) у Руській метриці; в) у Литовському статуті; г) у Коронній метриці.
4. У якій архівній установі зберігається Архів Коша Нової Січі на сучасному етапі?
а) Російський державний архів давніх актів; б) Центральний державний історичний архів України, м. Київ; в) Центральний державний історичний архів України, м. Львів.
5. «Генеральна малоросійська архіва» – це:
а) Український державний архів давніх актів; б) Центральний державний історичний архів України, м. Київ; в) Центральний державний історичний архів України, м. Львів; г) архів центральних установ Гетьманщини.
6. Указ російського уряду щодо впорядкування архівів 1800 р. у губерніях вимагав передавати “решенные дела” адміністративного характеру до:
а) архіву губернського правління; б) архіву Духовного правління;
в) архіву казенної палати; г) Сенату.
7. За пропозицією начальника МАМЮ Д.Самоквасова архівна система в Російській імперії мала стати:
а) централізованою; б) децентралізованою; в) дезорганізованою; г) змішаною.

8. Яким установам російський уряд планував доручити організацію архівної справи напередодні революції 1917 р.?
а) духовним правлінням; б) губернським правлінням; в) губернським дворянським зібранням; г) губернським вченим архівним комісіям.
9. Яка установа була головним фондоутворювачем центрального архіву Української козацької держави XVII – XVIII ст.?
а) Генеральна військова канцелярія; б) Генеральний військовий скарб; в) Генеральна старшинська рада; г) Військо Запорізьке.
10. Який історик вперше вжив термін «Державний архів України» по відношенню до архіву Української козацької держави XVII – XVIII ст.?
а) І.Крип'якевич; б) М.Грушевський; в) Н.Полонська-Василенко; г) М.Аркас.
11. Після судової реформи 1864 р. справи ліквідованих повітових судів України надходили до архівів:
а) Московський архів Міністерства юстиції; б) Київського генерал-губернаторства; в) Новоросійського генерал-губернаторства; г) Сенату.
12. У якому році створено Київський архів давніх актів?
а) 1783; б) 1784; в) 1852; г) 1880.
13. У якому році створено Харківський історичний архів?
а) 1783; б) 1784; в) 1852; г) 1880.
14. У якому році створено Історичний архів м. Львів?
а) 1783; б) 1784; в) 1852; г) 1880.
15. Як називалася перша українська установа з керівництва архівною справою?
а) Архівно-бібліотечний відділ; б) Бібліотечно-архівний відділ; в) Архівно-бібліотечна секція; г) архівне управління.

16. Як називалася перша радянська установа по керівництву архівною справою в Україні?
а) Архівно-бібліотечний відділ; б) Бібліотечно-архівний відділ; в) Архівно-бібліотечна секція; г) архівне управління.
17. Хто очолив першу українську устанovu по керівництву архівною справою?
а) Олександр Грушевський; б) Василь Барвінський; в) Василь Веретенников; г) Вадим Модзалевський.
18. Хто очолив устанovu з керівництва архівною справою за уряду П. Скоропадського?
а) Олександр Грушевський; б) Василь Барвінський; в) Василь Веретенников; г) Вадим Модзалевський.
19. Хто очолив першу радянську устанovu з керівництва архівною справою в Україні?
а) Олександр Грушевський; б) Василь Барвінський; в) Василь Веретенников; г) Вадим Модзалевський.
20. Центральний історичний архів ім. В.Б.Антоновича у Києві було засновано:
а) у 1919 р.; б) 1920 р.; в) 1921 р.; г) 1922 р.
21. Назвіть групу архівної системи в Україні у 1930-ті рр.
а) централізована; б) децентралізована; в) змішана; г) відсутня.
22. Архіви Буковини у міжвоєнний період називалися:
а) державні архіви; б) жупні архіви; в) губернські архіви; г) земські архіви.
23. Архіви Закарпаття називалися:
а) державні архіви; б) жупні архіви; в) губернські архіви; г) земські архіви.

24. Який орган здійснював управління архівною справою в Україні упродовж 1939-1960 рр.?
а) Головне архівне управління при НКО УСРР; б) Центральне архівне управління при ВУЦВК; в) Архівний відділ НКВС УРСР; г) Міністерство культури УРСР.
25. Як називався орган управління архівної справи в Україні за часів нацистської окупації?
а) Айнзацштаб; б) Крайове архівне управління; в) Головне архівне управління;
г) Управління архівами Германської армії.
26. У якому році до української радянської системи архівних установ інкорпоровано архіви Криму?
а) у 1922 р.; б) у 1945 р.; в) у 1954 р.; г) у 1991 р.
27. У якому році до української радянської системи архівних установ інкорпоровано архіви Закарпаття?
а) у 1922 р.; б) у 1945 р.; в) у 1954 р.; г) у 1991 р.
28. У якому місті було створено у 1969 р. Центральний державний архів науково-технічної документації УРСР?
а) у м. Київ; б) у м. Харків; в) у м. Львів; г) у м. Дніпропетровськ.
29. У якому місті знаходився з 1970 р. Центральний державний архів Жовтневої революції УРСР?
а) у м. Київ; б) у м. Харків; в) у м. Львів; г) у м. Дніпропетровськ.
30. Коли було створено Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва УРСР?
а) у 1966 р.; б) у 1967 р.; в) у 1968 р.; г) у 1969 р.
31. Коли було ухвалено базовий архівний закон незалежної України «Про Національний архівний фонд та архівні установи України»?
а) 24 грудня 1992 р.; б) 24 грудня 1993 р.; в) 24 грудня 1994 р.; г) 24 грудня 2000 р.

32. Український державний науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства розпочав свою діяльність у:
а) у 1991 р.; б) у 1992 р.; в) у 1993 р.; г) у 1994 р.
33. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» прийнято:
а) у 2000 р.; б) у 2001 р.; в) у 2002 р.; г) у 2003 р.
34. Центральний державний архів зарубіжної україніки засновано:
а) у 2005 р.; б) у 2006 р.; в) у 2007 р.; г) у 2008 р.
35. Центральний державний електронний архів України засновано:
а) у 2005 р.; б) у 2006 р.; в) у 2007 р.; г) у 2008 р.
36. Який орган влади сьогодні визначає державну політику України у сфері архівної справи та діловодства?
а) Державний комітет архівів України; б) Державна архівна служба України; в) Головне архівне управління при Кабінеті міністрів; г) Президент України.
37. У фондах якої архівної установи містяться документи ЦК ЛКСМ України?
а) ЦДІАК України; б) ЦДАВО України; в) ЦДАГО України; г) ЦДАНТД України.
38. Галузеві державні архіви зберігають:
а) документи Верховної Ради України; б) науково-технічні, геологічні, метеорологічні, картографічні та інших спеціальні види архівних документів; в) винятково цінні та унікальні документи, їхні колекції; г) документи та пам'ятки новітньої політичної історії України.
39. Центральні державні історичні архіви зберігають:
а) документи Верховної Ради України; б) науково-технічні, геологічні, метеорологічні, картографічні та інших спеціальні види архівних документів; в) винятково цінні та унікальні документи, їхні колекції до 1917 року; г) документи та пам'ятки новітньої політичної історії України.

40. Найвищим органом з питань експертизи наукової, історико-культурної та практичної цінності документів є:
- а) експертна комісія юридичної особи із державною формою власності; б) експертна комісія юридичної особи із приватною формою власності; в) експертно-перевірна комісія державного архіву; г) Центральна експертно-перевірна комісія Укрдержархіву.

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів з курсу «Архівна система України»

Відмінно А 90-100	Студент має глибокі, системні знання з усього навчального курсу, повною мірою володіє архівознавчою термінологією, вільно орієнтується у проблемах становлення та функціонування архівної системи України. Вміє творчо застосовувати здобуті теоретичні знання для практичної роботи в різних галузях архівної справи щодо демократизації роботи системи архівних установ. Має цілісне уявлення про історіографію питання.
Добре В 82-89	Студент має ґрунтовні знання з усього навчального курсу, може їх застосовувати для самостійного вирішення конкретних питань курсу, добре володіє архівознавчою термінологією, знає основні засади, структуру та напрями роботи системи архівних установ, може визначати їх специфіку в Україні, обізнаний з різноплановою архівознавчою літературою.
Добре С 74-81	Студент повністю знає програмний матеріал з усього навчального курсу, володіє архівознавчою термінологією, орієнтується у базових проблемах побудови архівної системи України, але не виявляє творчого підходу й достатньої самостійності при розгляді дискусійних питань, обмежений матеріалом підручника.
Задовільно Д 64-73	Студент загалом знає програмний матеріал з навчального курсу, оперує базовими архівознавчими термінами, має загальні уявлення про систему архівних установ, її специфіку, але чітко не усвідомлює логіку програмного матеріалу, допускає неточності у визначенні понять, помиляється при наведенні прикладів.
Задовільно Е 60-63	Студент орієнтується в основних питаннях навчального курсу, але його знання про архівну систему України мають загальний поверховий характер. Достатній понятійний апарат не сформовано, наявні значні прогалини в теоретичній підготовці, ключові питання пояснюються на побутовому рівні.
Незадовільно FX 35-59	Студент має фрагментарні знання про архівну систему України, не володіє термінологією, не вміє послідовно викласти програмний матеріал. Уявлення про мережу архівних установ не сформовані. Студент не орієнтується у наявній літературі з курсу.
Незадовільно X 1-34	Студент не працював в аудиторії з викладачем або самостійно, що не дозволяє виявити рівень його знань, умінь та навичок.

ПЕРЕЛІК ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

1. Архівні установи України: Довідник / Держкомархів України, УНДІАСД. – Т. 1. Державні архіви. – 2-ге вид., доп. – К., 2005.
2. Архівознавство: Підручник / За загал. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2002.
3. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14>.
4. Хрестоматія з архівознавства: Навч. посібник / Упоряд.: Г.В. Боряк, І.Б. Матяш, Р.Я. Пиріг. – К., 2003.

Допоміжна література:

5. Автократов В.Н. Теоретические проблемы отечественного архивоведения / В.Н.Автократов. – М., 2001. – 396 с.
6. Анотований реєстр описів фондів ЦДНТА України: Довідник. – Харків, 2003. – 232 с.
7. Архіви і документальна спадщина Полтавщини: минуле, сучасне, перспективи (1903-2003): Архів. зб. на посвяту 100-річчя Полтавської вченої архівної комісії: Матеріали наук. конф. – Полтава, 2003. – 451 с.
8. Архівна справа: архівні установи Луганщини. – Луганськ, 2002. – 42 с.
9. Бажан О. З історії ЦДАГО України (до 70-ліття заснування) / О.Бажан // Студії з архівної справи та документознавства. – 1999. – Т. 4. – С. 117-122.
10. Базанова М.М. ЦДКФФА України: події і люди / М.М.Базанова // Архіви України. – 1998. – № 1-6. – С. 73-85.
11. Боровик В. Сьогодення архівної служби Херсонщини / В.Боровик // Константи. – 2007. – № 1. – С. 15.
12. Боровик В.Ф. Архівній службі Херсонщини – 90 років / В.Ф.Боровик // Архіви України. – 2011. – № 2–3 (273). – С. 69-85.
13. Боряк Г.В. Архіви України: В серці суспільства чи на маргінезі суспільних потреб? / Г.В.Боряк // Архіви України. – 2004. – № 1-2. – С. 5-28.
14. Бугера Г. Галузевий державний архів Міністерства оборони України / Г.Бугера // Студії з архівної справи та документознавства. – 1999. – Т. 4. – С. 132-133.
15. Галузевий державний архів Служби безпеки України: 10 років – К., 2004. – 14 с.
16. Ганченко Д. Архівні установи Херсонщини: ретроспектива діяльності / Д.Ганченко // Константи. – 2006 (12). – № 1. – С. 19-24.
17. Гика В.М., Забокрицька М.Т., Кравчук А.П. Архівні установи Волині / В.М. Гика, М.Т.Забокрицька, А.П.Кравчук. – Луцьк, 2004. – 40 с.

18. Государственный архив города Севастополя: Краткий справочник. – Севастополь, 2000. – 192 с.
19. Государственный архив Николаевской области, 1921-1996. – Николаев, 1996. – 51 с.
20. Даниленко В.П., Максюта Л.Г. Державний архів Київської області: 1922-2002 рр. / В.П. Даниленко, Л.Г. Максюта // Архіви України. – 2002. – № 1-3. – С. 199-204.
21. Данильченко Г., Ібрагімова Т., Коновалова Т., Мешков Д. Архіви Дніпропетровщини: історія та сучасність, проблеми та рішення (до 75-річчя держархіву області) / Г. Данильченко, Т.Ібрагімова, Т.Коновалова, Д.Мешков // Студії з архівної справи та документознавства. – 1996. – Т. 1. – С. 21-27.
22. Державний архів Волинської області: Путівник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К., 1990. – 224 с.
23. Державний архів Запорізької області: Короткий довідник. – Запоріжжя, 1999. – 231 с.
24. Державний архів Луганської області: Короткий довідник з фондів. – Луганськ, 2000. – 316 с.
25. Державний архів Полтавської області: Анотований реєстр описів. – Полтава, 2004. – Т. 1. – 71 с.
26. Державний архів Сумської області: Путівник. – К., 2002. – Т. 1. – 320 с.
27. Державний архів Херсонської області: Путівник. – К., 2003. – 736 с.
28. Державний архів Чернігівської області: Путівник. – Чернігів, 2001. – Т. 1. – 599 с.
29. Державні архіви Хмельницької області: Путівник. – 2-ге вид., перероб. і доп., Хмельницький, 2001. – 472 с.
30. Дубровіна Л.А., Зубкова Н.М. Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського як архівна установа / Л.А.Дубровіна, Н.М.Зубкова // Архіви України. – 1999. – № 1-6. – С. 13-26.
31. Ємельянова Т. Відповідаючи на виклики часу (до 80-річчя Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г. С. Пшеничного) / Т. Ємельянова // Архіви України. – № 3 (279). – 2012 / http://www.archives.gov.ua/Publicat/AU/AU_3_2012/01.pdf
32. Ємельянова Т. Організація використання аудіовізуальних документів у ЦДКФФА України ім. Г.С. Пшеничного/ Т. Ємельянова // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2007. – Т. 15. – С. 5-8.
33. Жулинський М., Гальченко С. Архівосховище автографів українського письменства [про відділ рукописів Інституту літератури ім. Т. Шевченка НАН України] / М. Жулинський, С.Гальченко // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1999. – Т. 4. – С. 122-126.
34. Зубченко К. До 80-річчя Державного архіву Київської області / К.Зубченко// Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2002. – Т. 8. – С. 277-281.

35. Казімірова І. О., Ємельянова Т. О. З досвіду оцифрування кінодокументів у ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного / І.О.Казімірова, Т. О. Ємельянова // *Архіви України*. – 2010. – № 3–4. – С. 87.
36. Калакура Я.С. Історико-архівознавча школа Київського національного університету імені Тараса Шевченка / Я.С.Калакура // *Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. праць*. – К., 2000. – Вип. 2. – С. 8-19.
37. Калакура Я. С. Стил ь роботи архівістів: контекст менеджменту / Я.С.Калакура // *Архіви України*. – 2015. – № 5-6 (299). – С. 7-22.
38. Карпова А. В. З історії архівної справи на Херсонщині / А.В.Карпова // *Південний архів. Історичні науки: зб. наук. пр.* – Херсон, 2001. – Вип. 6. – С.13-30.
39. Клименко Т. Архівна справа на Черкащині: історія та сучасність: Довідник / Т.Клименко. – Черкаси, 2003. – 131 с.
40. Клименко Т. З історії розвитку архівної справи на Черкащині // *Студії з архівної справи та документознавства* / Т.Клименко. – К., 2003. – Т. 10. – С. 8-12.
41. Кондратьєв М.Ф. Центральний державний архів науково-технічної документації УРСР / М.Ф.Кондратьєв // *Архіви України*. – 1975. – № 4. – С. 62-66.
42. Кондратюк Р. Державний архів Житомирської області: Історико-красознавчий нарис / Р.Кондратюк. – Житомир, 1997. – 31 с.
43. Кузовова Н.М. Заснування та перші роки діяльності партархіву Херсонського обкому КП(б) У (1945–1950 рр.) / Н.М.Кузовова // *Архіви України*. – 2014. – № 1. – С. 103-111.
44. Кузовова Н.М. Партійний архів Херсонського обкому КП(б)У – КПУ в 1944 – 1950-х рр. та створення радянської міфології / Н.М.Кузовова // *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. – Запоріжжя: ЗНУ, 2016. – Вип. 46. – С. 165-169.
45. Купченко В. Державний архів м. Києва / В.Купченко // *Студії з архівної справи та документознавства*. – К., 2002. – Т. 8. – С. 274-277.
46. Кучмаренко В.А., Яременко Л.М. Архівний фонд Національної академії наук України: історія, сучасний стан, зміст і склад документів / В.А.Кучмаренко, Л.М.Яременко // *Архіви України*. – 2000. – № 1-3. – С. 8-15.
47. Легкоступ М. М. Скарбниця суспільно-політичної історії України (до 20-ї річниці створення ЦДАГО України) / М.М.Легкоступ // *Архіви України*. – 2011. – № 5. – С. 82-88.
48. Леонтьєва О.Г. Архивы в современном мире / О.Г.Леонтьева. – Тверь, 2004.
49. Лозицький В.С. Управління архівною справою в Україні: історія, проблеми, перспективи / В.С.Лозицький // *Константи*. – 1996. – № 2(5). – С. 5-9.
50. Ляпунов Ю., Никирса М. Документальна скарбниця Буковини. (До 90-річчя створення архіву) / Ю.Ляпунов, М.Никирса. – Чернівці, 1998. – 74 с.
51. Ляхоцький В. Основні напрями діяльності Українського державного науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства /

- В.Ляхоцький // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1996. – Т. 1. – С. 4-12.
- 52.Ляхоцький В. УДНДІАСД: п'ять років наукових досліджень у галузі архівної та документознавства / В.Ляхоцький // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1999. – Т. 4. – С. 18-26.
- 53.Ляхоцький В., Селіверстова К. Організація архівної справи в Україні: тенденції, шляхи модернізації (до концепції визначення прогностичної моделі архівної системи ХХІ ст.) / В.Ляхоцький, К.Селіверстова // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1999. – Т. 4. – С. 33-52.
- 54.Маковська Н.В. Професійна архівна освіта в Україні: моделі, імідж, перспективи / Н.В.Маковська // Архіви України. – 2002. – № 1-3. – С. 46-54.
- 55.Материалы юбилейной научной конференции, посвященной 80-летию Государственного архива при Совете Министров Автономной Республики Крым (28 мая 1999 г., Симферополь). – Симферополь, 1999. – 63 с.
- 56.Матяш І. Десятиліття діяльності УНДІАСД і розвиток архівної науки в Україні / І.Матяш // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2004. – Т. 12. – С. 14-20.
- 57.Матяш І., Калакура Я., Лозицький В., Селіверстова К. Концепція підготовки та післядипломної освіти кадрів для архівних установ України / І.Матяш, Я.Калакура, В.Лозицький, К.Селіверстова // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1998. – Т. 3. – С. 17-24.
- 58.Матяш І. Сучасні проблеми архівної освіти в Україні / І.Матяш// Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. праць. – К., 2002. – Вип. 5. – С. 134-141.
- 59.Московченко Н. З історії створення центральних і місцевих архівів України Н.Московченко// Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2003. – Т. 9. – С. 7-11.
- 60.Нецька Л. Галузевий державний архів Міністерства оборони України: історія, склад і тематика документів / Л.Нецька // Архіви України. – 2004. – № 1-2. – С. 171-176.
- 61.Новохатський К. Архіви колишньої компартії України: досвід інтеграції до системи державних архівів (1991-2004) / К.Новохатський // Архіви України. – 2004. – № 4-6. – С. 15-21.
- 62.Новохатський К. Гуманітарна місія архівів та реформування архівної справи в Україні / К.Новохатський// Архіви України. – 2007. – № 1-3. – С. 79-86.
- 63.Одинока Л., Романовський Р. Інформаційно-бібліографічна діяльність УНДІАСД / Л.Одинока, Р. Романовський // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2004. – Т. 12. – С. 34-39.
- 64.Одинока Л., Слободніченко А. Перспективи діяльності Галузевої служби науково-технічної інформації / Л.Одинока, А. Слободніченко // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. праць. – К., 2002. – Вип. 5. – С. 346-348.
- 65.Орлова З. С. Из истории архивного строительства на Херсонщине // Проблемы археологии Северного Причерноморья: Материалы юбилейной

- конференції к 100-летию основания Херсонского музея древностей / З.С.Орлова. – Херсон, 1991. – С. 5-7.
66. Основні правила роботи державних архівів України / Держкомархів України; УНДІАСД. – К., 2004.
67. Палієнко М. Г. Архівна спадщина української еміграції: основні етапи формування / М.Г.Палієнко // Архіви України. – 2011. – № 6. – С. 10-21.
68. Пиріг Р.Я. Документальна спадщина Компартії України: Проблеми інтеграції в систему державної архівної служби [про ЦДАГО України] / Р.Я.Пиріг// Константи: Альманах соціальних досліджень. – Херсон, 1996. – № 2. – С. 5-10.
69. Платонова Н.В. Фонди держархіву МВС України та їх роль у дослідженні історії України ХХ ст. / Н.В.Платонова // Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи: Наук. доп. Всеукр. конф. (19-20 лист. 1996 р.): у 2-х ч. – К, 1997. – Ч. 2. – С. 191-195.
70. Платонова Н. Історія та сучасний стан галузевого державного архіву Міністерства внутрішніх справ України / Н.Платонова // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1999. – Т. 4. – С. 33-52.
71. Платонова Н.В. Сучасні методи репрезентації архівної інформації в Державному архіві МВС України / Н.В.Платонова // Архіви України. – 2002. – № 4-6. – С. 199-206.
72. Правила роботи архівних підрозділів органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій / Держкомархів України; УНДІАСД. – К., 2001. – 111 с.
73. Путівник по фондах відділу рукописів Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України. – К., 1999. – 863 с.
74. Путро О.І. Архівний фонд Національної Академії наук України як складова частина НАФ: історія та сучасні проблеми / О.І.Путро // Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи: Наук. доп. Всеукр. конф. (19-20 лист. 1996 р.): у 2-х ч. – К, 1997. – Ч. 1. – С. 56-61.
75. Пшенніков О. Державний архів Служби безпеки України / О.Пшенніков // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1999. – Т. 4. – С. 126-127.
76. Сендик З. Унікальний документальний комплекс з історії літератури і мистецтва: Історія формування [про ЦДАМЛМ України] / З. Сендик // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1998. – Т. 3. – С. 46-50.
77. Скарбниця історичної пам'яті Рівненщини: Зб. ст. та док. – Рівне, 2004. – 184 с.
78. Слончак Н. Центральний державний кінофотофоноархів України імені Г.С. Пшеничного – скарбниця історії / Н.Слончак // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2002. – Т. 8. – С. 281-287.
79. Сухих Л. А. «Список актових книг, хранящихся в Киевском центральном архиве»: до історії створення і використання (до 165-річчя Київського центрального архіву давніх актових книг) / Л.А. Сухих// Архіви України. – № 1 (305): січень-лютий. – 2017. – С. 121-150.

80. Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства: До 10-річчя заснування (1994-2004): Бібліогр. покажчик / Держкомархів України, УНДІАСД. – К., 2004. – 124 с.
81. Филимонов С.Б. Хранители исторической памяти Крыма / С.Б.Филимонов. – Симферополь, 1996. – 120 с.
82. Херсонський архів: вчора, сьогодні, завтра // Константи: Альманах соціальних досліджень. – Херсон, 1996. – № 2(5). – С. 13-30.
83. Ходоровський М. Д. Вона була першою (до 45-річчя ЦДАМЛМ України) / М.Д.Ходоровський // Архіви України. – № 2-3 (273). – 2011. – С. 86-97.
84. Центральний державний архів вищих органів влади і управління України: Реєстр фондів / Держкомархів України, ЦДАВО України. – К., 2005. – с.
85. Центральний державний архів громадських об'єднань України, його науково-довідковий апарат: Довідник / Упоряд. Т.Т. Гриценко та ін. – К., 1998. – 48 с.
86. Центральний державний архів громадських об'єднань України: Путівник / Держкомархів України, ЦДАГО України. – К., 2001. – 496 с.
87. Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України: Путівник: У 2-х вип. / Держкомархів України, ЦДАМЛМ України. – К., 2003-2005.
88. Центральний державний історичний архів України, м. Львів: Путівник / Держкомархів України, ЦДІАЛ України. – Л.-К., 2001. – 412 с.
89. Цибуленко Г, Цибуленко Л. Державний архів Херсонської області – скарбниця історії Південного краю // Константи. – 2006. - № 1 (12). – С. 10-15.
90. Чижова О. В. Центральному державному архіву-музею літератури і мистецтва України – 50 років / О.В.Чижова // Архіви України. – № 3-4 (302-303). – 2016. – С. 83-100.

Електронні ресурси:

91. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: [Http://www.archives.gov.ua/Archives](http://www.archives.gov.ua/Archives).
92. Офіційний сайт Державного архіву Херсонської області / Режим доступу: <http://kherson.archives.gov.ua/>.
93. Офіційний сайт УНДІАСД / Режим доступу: <http://undiasd.archives.gov.ua/>.
94. Офіційний сайт ЦДАВО України / Режим доступу: <http://tsdavo.org.ua/4/>.
95. Офіційний сайт ЦДАГО України / Режим доступу: <http://cdago.gov.ua/>.
96. Офіційний сайт ЦДАМЛМ / Режим доступу: <http://csam.archives.gov.ua/>.
97. Офіційний сайт ЦДІАК України / Режим доступу: <http://cdiak.archives.gov.ua>.
98. Офіційний сайт ЦДІАЛ України / Режим доступу: <http://cdago.gov.ua/>.
99. Офіційний сайт ЦДКФФА / Режим доступу: <http://tsdkffa.archives.gov.ua/>.

ДОДАТОК

Витяг з Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи»

Стаття 23. Система архівних установ

Систему архівних установ України становлять:

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи і діловодства; {Абзац другий статті 23 в редакції Закону № 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012};

центральні державні архіви України;

галузеві державні архіви;

Державний архів в Автономній Республіці Крим; {Абзац п'ятий статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5068-VI (5068-17) від 05.07.2012};

місцеві державні архівні установи;

архівні установи органів місцевого самоврядування; {Абзац сьомий статті 23 в редакції Закону № 5068-VI (5068-17) від 05.07.2012};

архівні підрозділи державних наукових установ, музеїв та бібліотек;

архівні підрозділи державних органів, органів місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ та організацій;

архівні підрозділи об'єднань громадян, релігійних організацій, а також підприємств, установ та організацій, заснованих на приватній формі власності;

архівні установи, засновані фізичними особами та/або юридичними особами приватного права; {Абзац одинадцятий статті 23 в редакції Закону № 534-V (534-16) від 22.12.2006};

науково-дослідні установи, а також підприємства та організації у сфері архівної справи і діловодства.

Стаття 24. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи і діловодства

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи і діловодства, у межах своїх повноважень, визначених законом:

вносить пропозиції Міністерству юстиції України щодо формування державної політики у сфері архівної справи і діловодства, забезпечує її реалізацію;

контролює діяльність архівних установ і служб діловодства;

організовує науково-методичне та інформаційне забезпечення діяльності архівних установ і служб діловодства;

розпоряджається Національним архівним фондом, організовує його формування, державний облік та зберігання його документів, використання відомостей, що в них містяться;

здійснює міжнародне співробітництво у сфері архівної справи і діловодства;

здійснює інші повноваження, передбачені законом та покладені на нього актами Президента України.

{ Стаття 24 із змінами, внесеними згідно із Законом N 534-V (534-16) від 22.12.2006; в редакції Закону № 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012}.

Стаття 25. Центральні державні архіви України

Центральні державні архіви України створюються за рішенням Кабінету Міністрів України для зберігання документів Національного архівного фонду відповідно до свого профілю, що мають загальнодержавне значення.

Центральні державні архіви України виконують завдання та функції держави з управління архівною справою і діловодством. Статус посадових осіб цих установ визначається згідно із Законом України "Про державну службу" (3723-12). *{Частина друга статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012}.*

Положення про центральні державні архіви України затверджуються Міністерством юстиції України.

{Частина третя статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012}.

Стаття 26. Галузеві державні архіви

Галузеві державні архіви створюються для зберігання геологічних, гідрометеорологічних, картографічних та інших специфічних видів архівних документів, які потребують особливих умов їх зберігання і використання відомостей, що в них містяться.

Рішення про створення галузевих державних архівів приймається Кабінетом Міністрів України на підставі спільного подання Міністерства юстиції України та центрального органу виконавчої влади, де створюється відповідний архів.

{Частина друга статті 26 в редакції Закону № 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012}.

Положення про галузеві державні архіви затверджуються Міністерством юстиції України та центральним органом виконавчої влади, де створюється відповідний архів.

{Частина третя статті 26 в редакції Закону № 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012}.

Стаття 27. Державний архів в Автономній Республіці Крим

Державний архів в Автономній Республіці Крим підпорядковується Раді міністрів Автономної Республіки Крим і у своїй діяльності підзвітний та підконтрольний центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи і діловодства.

Положення про Державний архів в Автономній Республіці Крим затверджується Радою міністрів Автономної Республіки Крим за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи і діловодства.

{Частина друга статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5068-VI (5068-17) від 05.07.2012} {Стаття 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012}.

Стаття 28. Місцеві державні архівні установи

Місцеві державні архівні установи створюються у порядку, передбаченому законом, для зберігання документів Національного архівного фонду, що мають місцеве значення, та здійснення управління архівною справою і діловодством на відповідній території.

До місцевих державних архівних установ належать державні архіви областей, міст Києва і Севастополя, архівні відділи районних, районних у містах Києві і Севастополі державних адміністрацій.

Місцеві державні архівні установи є структурними підрозділами місцевих державних адміністрацій і у своїй діяльності підзвітні та підконтрольні центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи і діловодства.

{Частина третя статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012}.

Положення про місцеві державні архівні установи затверджуються у порядку, встановленому Законом України «Про місцеві державні адміністрації» (586-14).

Стаття 29. Архівні установи органів місцевого самоврядування
{Назва статті 29 в редакції Закону № 5068-VI (5068-17) від
05.07.2012 }

Архівна установа сільської, селищної, міської ради здійснює централізоване тимчасове зберігання архівних документів, нагромаджених у процесі документування службових, трудових та інших правовідносин юридичних і фізичних осіб, що не належать до Національного архівного фонду;
{Частина перша статті 29 в редакції Закону № 5068-VI (5068-17) від 05.07.2012 }

Архівним установам міських рад міст республіканського (Автономної Республіки Крим), обласного значення делегуються повноваження органів виконавчої влади, передбачених у частині першій статті 28 цього Закону, щодо зберігання документів Національного архівного фонду на відповідній території.

Архівні установи міських рад з питань здійснення зазначених делегованих повноважень підконтрольні відповідним органам виконавчої влади в порядку, встановленому законом.

{Частина четверту статті 29 виключено на підставі Закону № 5068-VI (5068-17) від 05.07.2012 }

Стаття 30. Архівні підрозділи державних наукових установ, музеїв та бібліотек

Державні наукові установи, музеї та бібліотеки мають право створювати архівні підрозділи для зберігання документів Національного архівного фонду, а також поповнювати свої фонди і колекції профільними документами.

Положення про зазначені архівні підрозділи затверджуються відповідно державними науковими установами, музеями і бібліотеками з урахуванням рекомендацій центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи і діловодства.

{ Частина друга статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

Стаття 31. Архівні підрозділи державних органів, органів місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ та організацій

Державні органи, органи місцевого самоврядування, державні і комунальні підприємства, установи та організації створюють архівні підрозділи для тимчасового зберігання архівних документів, що нагромадилися за час їх діяльності, використання відомостей, що містяться в цих документах, для службових, виробничих, наукових та інших цілей, а також для захисту прав і законних інтересів громадян. Зазначені юридичні особи передають

документи поточного діловодства до своїх архівних підрозділів у порядку, встановленому Міністерством юстиції України.

Строки тимчасового зберігання архівних документів в архівних підрозділах державних органів, органів місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ та організацій визначаються Міністерством юстиції України з урахуванням правового статусу та особливостей діяльності зазначених юридичних осіб.

Зазначені в частині першій цієї статті юридичні особи зобов'язані після закінчення строків тимчасового зберігання документів Національного архівного фонду, в тому числі електронних, кіно-, відео-, фото-, фонодокументів, науково-технічних документів передати їх у порядку (з1000-16), встановленому Міністерством юстиції України, на постійне зберігання відповідно до центральних державних архівів України, галузевих державних архівів, місцевих державних архівних установ або архівних відділів міських рад.

{Частина третя статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5068-VI (5068-17) від 05.07.2012 }

У разі ліквідації або реорганізації державних органів, органів місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ та організацій документи, що нагромадилися за час їх діяльності, передаються ліквідаційною комісією (ліквідатором) правонаступникам у порядку, встановленому Міністерством юстиції України, із збереженням відповідної форми власності на зазначені документи, а у випадках відсутності правонаступників – відповідним державним архівним установам або іншим місцевим архівним установам.

Положення про архівні підрозділи державних органів, органів місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ та організацій затверджується зазначеними юридичними особами на основі типового положення, затвердженого Міністерством юстиції України.

{Стаття 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

Стаття 32. Архівні підрозділи об'єднань громадян, релігійних організацій, а також підприємств, установ та організацій, заснованих на приватній формі власності

Об'єднання громадян і релігійні організації, а також підприємства, установи та організації, засновані на приватній формі власності, мають право створювати архівні підрозділи для постійного або тимчасового зберігання документів, що не належать державі, територіальним громадам, передавати документи Національного архівного фонду на зберігання до державних та інших архівних установ. Зазначені юридичні особи зобов'язані забезпечити збереженість документів, що нагромадилися за час їх діяльності, до проведення експертизи їх цінності в порядку, встановленому цим Законом, та протягом року з дня реєстрації цих юридичних осіб в установленому законодавством

порядку погодити свою номенклатуру справ з однією з державних архівних установ або архівним відділом міської ради.

Мінімальні строки зберігання архівних документів юридичними особами, зазначеними у частині першій цієї статті, визначаються Міністерством юстиції України, якщо інше не передбачено законом. { Частина друга статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

У разі ліквідації зазначених юридичних осіб ліквідаційні комісії зобов'язані забезпечити впорядкування та збереженість документів, у тому числі документів з кадрових питань (особового складу), реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності та інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів (обов'язкових платежів), нарахуванням і виплатою заробітної плати працівникам, і за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи і діловодства або уповноваженою ним архівною установою визначити місце подальшого зберігання архівних документів цих юридичних осіб.

{Частина третя статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010, в редакції Закону № 5068-VI (5068-17) від 05.07.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012}

Положення про архівні підрозділи об'єднань громадян, релігійних організацій, а також підприємств, установ та організацій, заснованих на приватній формі власності, затверджуються їх засновниками з урахуванням рекомендацій центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи і діловодства.

{Частина четверта статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

Стаття 33. Архівні установи, засновані фізичними особами та/або юридичними особами приватного права

{Назва статті 33 в редакції Закону № 534-V (534-16) від 22.12.2006}

Архівні установи, засновані фізичними особами та/або юридичними особами приватного права в установленому законом порядку, мають право зберігати архівні документи, що не належать державі та територіальним громадам. { Частина перша статті 33 в редакції Закону № 534-V (534-16) від 22.12.2006.

Строки зберігання архівних документів у зазначених архівних установах визначаються договором, укладеним засновником з власником документів або уповноваженою власником особою, з урахуванням мінімальних строків зберігання документів, визначених відповідно до законодавства. Договором

визначається також місце подальшого зберігання документів у разі ліквідації зазначених архівних установ.

Дотримання строків зберігання архівних документів, вимог щодо умов їх зберігання, порядку ведення обліку та доступу до документів Національного архівного фонду контролюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи і діловодства або уповноваженою ним державною архівною установою.

{ Статтю 33 доповнено частиною згідно із Законом № 534-V (534-16) від 22.12.2006; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }